

Indeks do "Gazety Krakowskiej" II część II występujące miejsca

A

Ablani (Amplaien) – (Αμπλιανη), miejscowość w Fokidzie, na drodze Grawia-Amfisa (dawne Zituni), gdzie 14 lipca 1824 r. doszło do bitwy powstańców z siłami tureckimi.

Acheloos (Achelous) – (Αχελώος), rzeka w Grecji środkowej, biorąca początek w masywie Pindos, uchodząca do Morza Jońskiego; oddziela Akarnanię od Etolii.

Agrafa (Agrapha) – (Αγραφα), górzysty i lesisty region w Ewrytanii, południowy kraniec masywu Pindos; zawdzięcza swoją nazwę: 'niespisane' (czyli niewprowadzone do rejestru podatkowego), pełnej autonomii w czasach osmańskich. Z Agrafa pochodził słynny na przełomie XVIII i XIX w. kleft – Andonis Katsandonis (Αντώνης Κατσαντώνης, 1775–1809), a podczas powstania armatolik Agraf dzierżył do 1824 r. Jeorjos Karaiskakis.

Agrinio zob. Wrachori

Aiwali (Aivaly) – Aivalik, miasto położone na miejscu starożytnych Kydonii; w początkach powstania zbuntowani mieszkańcy otrzymali przebaczenie Osmana Paszy, jednak powstali ponownie w przekonaniu, że widoczna z brzegu flota Grecka pośpieszy im na pomoc, gdy to się nie stało, ludność padła ofiarą rzezi.

Akarnania (Akarnia) – kraina w Zachodniej Grecji nad Zatoką Ambrakijską.

Akrokeraunijskie góry (Acroceryańskie wzgórza, Akrokeraunos) – Góry Akrokeraunijskie (Κεραούνια Όρη), pasmo górskie południowo-wschodniej Albanii.

Akrokorynt (Acro-Corinth) – twierdza Koryntu, wznosząca się na wzgórzu (ponad 550 m. nad poziomem morza).

Alamana – dawna nazwa rzeki Sperchios (stgr. Sperchejos). Mostu na Alamanie bronił w początkach powstania w sławnej bitwie Atanasjos Diakos.

Alfios (Alfeusz) – stgr. Alfejos (Αλφειός), rzeka, biorąca początek od gór Tajgetu, płynąca przez Olimpię i wpadająca do Zatoki Kiparisia Morza Jońskiego.

Anatolikon – (Ανατολικόν); dziś: Etoliko (Αιτωλικό), najbardziej na południe wysunięta wysepka Echinad, połączona z lądem dwoma kamiennymi mostami.

Andros (Andro) – (Ανδρός); jedna z większych wysp archipelagu Cyklad, oddzielona od Ewwii Cieśniną Kafirejską; w wiekach średnich już to pod panowaniem Wenecjan, już to Osmanów. Od 1566 pod rządami Turków wyspa cieszyła się względną autonomią i przywilejami. Powstanie na Andros ogłosił duchowny, Teofilos Kairis, filozof, wizjoner i rewolucjonista.

Arakint/os (Aracynthos) – (Αράκυνθος), zwane też Zigos, pasmo górskie w Etoloakarnanii, na południe od jeziora Trichonida, przecięte wąwozem Klisura, łączącym Mesolongi i Agrinio.

Archipelag – Morze Egejskie.

Arjirokastro (Argero Castro) – (Αργυρόκαστρο), dziś Gjirokaster, miasto w Epirze od 1811 część paszalicu Janin.

Aspropotamos – dawna nazwa rzeki Acheloos.

Atalanti (Talanta) – (Αταλάντη, Ταλάντι/ον), miasto w Tesalii.

Awlon (Avlone) – dziś Vlorë, miasto w Albanii; stgr. Αυλών (ngr. Awlon/as; wł. Valona).

B

Biale morze – Morze Egejskie.

Bodonica – (Μενδενίτσα; dawniej Βοδονίτσα), miejscowość w Grecji centralnej (Ftiotyda), ok. 6 km od Termopil, w średniowieczu siedziba markizatu Bodonitsy (1204). W kwietniu 1821 r. oblegli twierdzę powstańcy pod wodzą Janisa Diowuniotisa; mimo zawartej z Turkami umowy kapitulacyjnej wymordowano wszystkich. Wkrótce potem Turcy odbili miasteczko i twierdzę; przechodziły one kilkakrotnie z rąk do rąk.

Budrun – stgr. Halikarnas.

C

Cerigo – nazwa wyspy Kitiry (Κύθηρα, τα; starożytna Cytera) z czasów dominacji Wenecjan.

Chlemutsi (Klemuzzi) – (Χλεμούτσι; Clermont), średniowieczny zamek w Elidzie na Peloponezie, wzniesiony przez frankońskich władców Księstwa Achai w XIII w.

D

Damala zob. Trizini

Dimitsana (Domizzeno) – (Δημητσάνα), górskie miasteczko w Arkadii na Peloponezie, w czasach osmańskich znane ze swojej bogatej biblioteki i szkoły założonej w 1764 r., w której uczyli się m.in. metropolita Patr Jermanos i patriarcha Grzegorz V. Podczas powstania wyrabiano tu proch (do czego potrzebny był papier, czerpany z zasobów biblioteki!).

Dzumerka (Zumerka) – Dzumerka (Τζουμέρκα), pasmo górskie w północno-zachodniej Grecji, część masywu Pindos.

E

Echinady (Chinadskie wyspy) – (Εχινάδες νησιά), niewielki wysepki (20) na Morzu Jońskim przy brzegach Akarnanii.

Enona – tur. Enez; gr. Enos (Αίνος) w Tracji Wschodniej u ujścia rzeki Ewros (stgr. Hebros; tur. Meric), siedziba biskupa od IV w. n.e.

Eurotas – ngr. Ewrotas (Ευρώτας), rzeka w Lakonii na Peloponezie (ok. 80 km długości).

F

Farsalos (Pharsalus) – Farsala (Φάρσαλα), miejscowość w Tesalii, słynna z bitwy pod Farsalos, stoczonej w 48 r. p.n.e. przez wojska Juliusza Cezara i Pompejusza Wielkiego podczas wojny domowej.

Fokszany – dziś miasto w okręgu Vrancea (Rumunia), położone nad rzeką Milcov, dzielącą Mołdawię i Wołoszczyznę.

G

Galaksidi (Alexidi. Galaxeidi) – (Γαλαξίδι), port w Fokidzie, ważne centrum handlu morskiego w wiekach średnich; podczas powstania dwukrotnie niszczone przez wojska tureckie (1821, 1825–1826).

Gastuni (Pastuni) – (Γαστούνη), miejscowość w Elidzie na Morei, którą bezskutecznie oblegali w marcu 1821 r. powstańcy pod wodzą Sisinisów, członków miejscowej rodziny notabli.

Glarendza (Klarentza) – (Γλαρέντζα), średniowieczna twierdza w Elidzie na Peloponezie.

Grawuza (Gramwusa) – (Γραμβούσα), wysepka w pobliżu północno zachodniego krańca Krety z wybudowaną przez Wenecjan w XVI w. twierdzą. Podczas powstania twierdzą opanowali powstańcy i utrzymywali się tam przez kilka lat, dokonując stamtąd rajdów pirackich. Dopiero ekspedycja angielsko-francuska zniszczyła to gniazdo piratów w 1828.

H

Heksamilia (Hexamili) – (Εξαμίλια, τα); miejscowość pod Koryntem, w odległości "6 mil" od Przesmyku; w okresie osmańskim zamieszkała przez ludność po części albańską i serbską.

I

Ibrailowo – Braiła, miasto nad brzegiem Dunaju, ośrodek handlowy i znaczący port rzeczny.

Igumenitsa (Gumenizza) – Igumenitsa (Ηγουμενίτσα, ή), port nad Morzem Jońskim (Epir); w okresie osmańskim znany jako Grawa.

Ikaria (Nikara) – (Ικαρία, Νικαρία), wyspa na Morzu Egejskim; zdobyta przez Osmanów w 1522, wyzwoliła się w 1827, lecz nie znalazła się w granicach nowopowstałego państwa greckiego i pozostała w granicach Turcji do 1912 r., kiedy to powstało "Wolne Państwo Ikarii" (Ελευθέρη Πολιτεία Ικαρίας). Po pięciu miesiącach oficjalnie stało się częścią Grecji.

Iisos (Ilysus) – (Ιλισός), rzeka w Attyce (dopływ Kefizosu ateńskiego).

Ios (Josa) – (Ιος), wyspa w archipelagu Cyklad; jedna z pierwszych przystąpiła do powstania.

Isari – Isaris lub Isari (Ίσαρης lub Ίσαρι), miejscowość położona ok. 50 km od Tripolitsy na zboczu góry Św. Eliasza (Άγιος Ηλίας).

J

Janitse (Jenisza, Janitse) – (Γιαννιτσά – l.mn.), miasto w Macedonii Środkowej (Pella).

K

Kalamaki (Kalamachi) – (Καλαμάκι), inaczej Alimos (Άλιμος), stgr. Halymous, nadmorskie przedmieście (z dużą mariną) Aten.

Kalamata – (Καλαμάτα), portowe miasto na Peloponezie w Mesenii; pierwsze miasto wyzwolone podczas powstania (23 III 21); okolice słyną z produkcji oliwy i oliwek.

Kalawrity (Calawrita) – Kalawrity (Καλάβρυτα, τα), miasteczko w Achai na Morei.

Kanea (Canea) – dawna nazwa Chanii.

Kandyia (Candia) – nazwa Krety (wyspy i miasta) w okresie panowania Wenecjan.

Karaburun (Karaburnu, Caraburnu) – półwysep Karaburun, położony na wybrzeżu azjatyckim naprzeciwko Chios.

Katochi – (Κατοχή Αιτωλοακαρνανίας), miasteczko ok. 25 km od Mesolongi nad brzegiem Acheloosu.

Krawasaras (Caravansera) – Krawasaras (Κραβασαρράς), dziś Wasilika (Βασιλικά), wioska w Beocji u podnóża Parnasu.

Karistos (Ceristo) – miasteczko na Eubei.

Karlowasi (Carlovassi, Karlova) – (Καρλοβάσι), miasto i port na północnym zachodzie Samos; centrum rzemiosła i handlu, siedziba sławnej szkoły, założonej w 1781 z inicjatywy biskupa Porfiriusza Zabetisa. Z miasteczka pochodził przywódca powstańców Likurgos Logotetis.

Karpatos (Scarpanto); (Κάρπαθος), wyspa z czasów panowania na niej weneckiej rodziny Cornaro.

Kasos (Caso, Kassos) – (Κάσος); wyspa w archipelagu Dodekanezu, w latach 1306–1537 pod rządami weneckiej rodziny Cornaro. W początkach powstania flota wyspy, którą zamieszkiwało ok. 7.000 osób, wspomagała powstańców, zwłaszcza na Krecie, stanowiąc, jako osławione gniazdo korsarzy, groźbę dla floty tureckiej. W maju 1824 r. wylądował tam korpus egipski; część wyspiarzy zginęła w rzezi (ok. 500 mieszkańców), a ok. 2.000 kobiet i dzieci zostało sprzedanych na targach niewolników. Turcy zdobyli ok. 15 dużych jednostek i ponad 40 małych statków.

Kefalwrissi –

Kierasowo (Kerasovo) – (Κεράσοβο), wioska na zboczach Arakintu.

Kisamos (Hissamos, Chisamo) – (Κίσσαμος), historyczna prowincja w zachodniej Krecie z mocno obwarowaną twierdzą z czasów weneckich.

Komboti (Comboli) – (Κομπότι), miasteczko pod Artą, które ucierpiało znacznie zwłaszcza w początkach powstania.

Koron (Corone) – Koroni (Κορώνη); miejscowość w Mesenii na Peloponezie, twierdza wenecka, potem osmańska, w okresie powstania już podupadła. Powstańcom nie udało się jej zdobyć.

Kozani (Kossani) – (Κοζάνη), miasto w Grecji północnej (Macedonia).

Kranidi (Cranady) – (Κρανίδι), miejscowość w Argolidzie, w której schroniła się nowa Egzekutywa, czyli rząd powstańczy (przeciwnicy stronnictwa Kolokotronisa i wojskowych) po wybuchu wojny domowej.

Kubea (Cubea) – Ewwia (Eubea).

L

Lala – Lalas, miejscowość na Peloponezie w pobliżu Olimpii, zamieszkała przez albańskich muzułmanów; miejsce jednej z pierwszych bitew w powstaniu Greków (czerwiec 1821).

Leondari – (Λεοντάρι Αρκαδίας), miejscowość pod Megalopolis w Arkadii; przed powstaniem na Peloponezie w 1770 r. rozwijała się szybciej niż Tripolitsa.

Liwadyia – Liwadia (Λιβαδειά; stgr. Lebadea), miasto w Grecji Środkowej, stolica Beocji.

M

Makrinoros (Macrinoro) – (Μακρινόρος), górzysty region w Etoloakarnanii, zwany Termopilami zachodniej Grecji.

Malandrino – Malandrino (Μαλανδρίνο), miejscowość w Fokidzie; w czasach osmańskich siedziba wilajetu (powiatu).

Marmaris (Marmorissa) – półwysep i miasto Marmaris (gr. Μαρμαρίς) na wybrzeżu Azji Mniejszej, naprzeciwko Rodos.

Megaspileo klasztor – (Μέγα Σπήλαιον, dosł. kl. Wielkiej Skały), prawosławny klasztor Zaśnięcia Bogurodzicy, położony pod Kalawritami; jeden z najstarszych w Grecji (zgodnie z tradycją, założyli go bracia Symeon i Teodor przy udziale pasterki Eufrozyny, kiedy w jaskini skalnej znaleźli ikonę Matki Bożej przypisywaną ewangelistom Łukaszowi. Zniszczony przez Niemców w 1943 r., klasztor został odbudowany od podstaw.

Menidi (Meinidi) – (Μενίδι), do 1915 r. nazwa miejscowości (gminy) Acharny pod Atenami (dziś przedmieście).

Metone lub Modon – Metoni (Μεθώνη); miejscowość w Mesenii na Peloponezie, od 1206 r. pod panowaniem Weneccjan, którzy wzniesli tam potężną twierdzę; od XVI w. w rękach Osmanów; baza wypadowa korpusu egipskiego Ibrahima Paszy pacyfikującego Moreę w 1825 r.

Metsowo (Mezzovo) – (Μέτσοβο), miasto w Epirze w górach Pindosu; centrum kultury wołoskiej (arumuńskiej), za czasów osmańskich część sandzaku Janin. Pochodziło stamtąd wielu zasłużonych filantropów i fundatorów łożących na szkoły, szpitale itp. w Grecji: m.in. Nikolaos Sturnaras, Michail Tositsa, Jeorjos Awerof, fundatorzy m.in. Politechniki Ateńskiej (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 1836).

Mitilini (Metelin) – dawna nazwa wyspy Lesbos i jej stolicy (Lesbos).

Moglena (Mogliana) – (Μογλενά, dziś: Αλμωπία), historyczny powiat i góry w regionie Pelli w Macedonii (nazwa pochodzi od słowa "mgła").

Morea – dawna nazwa Peloponezu.

Multany – (dawna polska nazwa Wołoszczyzny) tu: Mołdawia, kraina historyczna pomiędzy Karpatami Wschodnimi i Dniestrem ze stolicą w Jassach. W 1775 r. region północny (Bukowina z miastami Suczawa i Czerniowce) został przyłączony do Austrii, a w 1812 r. Rosja opanowała jej wschodnią część – Besarabię (miasto: Kiszyniów) i Budziak (miasto: Izmaïł). W źródłach tureckich i greckich zwana też Bogdanią (od dynastii Bogdanowiczów). Zob. D. Milewski, *Wołoszczyzna i Multany, czyli o zmienności nazw ku utraپieniu historyków* (dostępne on-line).

Munkats – Munkacz (dziś: Mukaczewo na Ukrainie), jedna z głównych twierdz habsburskich, w latach 1796–1897 więzienie.

N

Nawarino – (Navarino), także Avarino; stgr. Pylos, port i zatoka w Mesenii na zachodnim brzegu Peloponezu; w średniowieczu jako Navarino pod panowaniem Wenecjan (twierdza krzyżowców: Paleokastro (Παλαιόκαστρο); od XVI w. we władzy Turków (którzy wybudowali tu silną twierdzę Neo/Niokastro (Νιόκαστρο); miejsce sławnej bitwy morskiej w 1827 r.

Negreponte – dawna włoska nazwa wyspy Ewwia (stgr. Eubea).

Neopatry (Neopatra) – (Νέα Πάτρα), inaczej Patradziki; miejscowość w Tesalii (Ftiotyda), dziś Ipati (Υπάτη).

Nisz (Nissa) – Nisz (Niš), w czasach osmańskich drugie co do wielkości miasto Serbii, znane z bitwy stoczonej w 1809 r. podczas rebelii przeciw Osmanom z wojskami Churszyda paszy, który po bitwie kazał postawić trzymetrową wieżę z czaszek zabitych powstańców (z 952 czaszek zachowało się 58).

O

Oblos (Ομπλός) – góra pod Patrami, licząca ponad 900 m. n.p.m., gdzie znajdował się klasztor.

Orfanos – zatoka Strymońska (Στρυμονικός Κόλπος, inaczej: Κόλπος Ορφανού), zatoka w delcie Strymonu na wschód od półwyspu Chalkidiki.

P

Papas przylądek (Papa) – Araksos (Ακρωτήρι Άραξος) lub Cavo Papas (Κάβο Πάππας), przylądek na granicy Elidy i Achai, ok. 30 km od Patr.

Parga – miasto w Epirze, w latach 1800–1807 wchodziło w skład Republiki Siedmiu Wysp; w 1817 Brytyjczycy sprzedali miasto (z mieszkańcami!) Alipaszy, w czego następstwie wszyscy mieszkańcy opuścili miasto. Parga znalazła się w granicach Grecji po wojnach bałkańskich (1913).

Patradziki (Patradgick) – (tur. Patracik, gr. Πατρατζίκι), inaczej Neopatry; dziś Ipati (Υπάτη), miasto w Tesalii, ok. 30 km na zachód od Termopil.

Patry – (wł. Patraso) – Patras, właśc. Patry (Πάτρα, τά), port nad Zatoką Patraską.

Pera (gr. Πέρα – dosł. ‘po drugiej stronie’) – także Galata; dzielnice Stambułu w europejskiej części miasta; w epoce Bizancjum faktorie Wenecjan i Genuńczyków; w czasach osmańskich zamieszkałe przez Franków.

Piana – (Πιάνα), miasteczko w Arkadii na zboczach góry Menalo, tradycyjna kryjówka armatolów i kleftów; rodzinne strony Kolokotroniejczyków.

Pięć Studni (Πέντε Πηγάδια), miejscowość pod Prewezą z twierdzą turecką.

Pinios (Peneus) – stgr. Penejos (Πηνειός); rzeka w Tesalii, mająca źródła w masywie Pindos i po pokonaniu m.in. doliny Tempe uchodząca do Morza Egejskiego. Znana w wiekach średnich jako Sala/m/wria (Σαλα/μ/βρίας).

Pirgos (Pyrgos) – (Πύργος), miasteczko w Elidzie zniszczone w listopadzie 1825 przez wojska Ibrahima paszy i po raz drugi złupione w lutym 1826.

Poros (Porro) – (Πόρος), jedna z Wysp Saronickich, oddzielona od Peloponezu kanałem szerokości ok. 200 m.

Preweza – Preweza (Πρέβεζα), miasto w Epirze nad Zatoką Ambrakijską, od 1463 pod panowaniem Osmanów, od 1684 do 1797 pod rządami Wenecjan, potem przez rok Francuzów, od 1798 do 1820 pod władzą Ali paszy, a po jego klęsce, aż do 1912 ponownie pod panowaniem Osmanów.

R

Raguza – Republika Raguzy lub Dubrownicka, niezależne państewko kupieckie, istniejące w latach 1358–1809, zajęte przez wojska Napoleona i wcielone w 1809 do Prowincji Iliryskich (Provinces Illyriennes) ze stolicą w Liublanie, stanowiących część Francji. Od 1816 r. w granicach Cesarstwa Austrii jako Królestwo Illirii.

Ruszcuk (tur. Rusçuk) – dziś Ruse w Bułgarii; w czasach osmańskich siedziba dowództwa floty dunajskiej.

S

Salony (Salone, Salona) – Salony (Σάλωνα; La Sole), dziś: Amfisa (Άμφισσα), stolica Fokidy; zdobyta przez Panurjasa 27 marca 1821 r.; po opanowaniu w kwietniu (pierwszej zdobytej w powstaniu!) twierdzy powstańcy wymordowali ok 600 Turków (obrońców i cywili); miasto było siedzibą Areopagu, złożonego z miejscowych notabli i wojskowych, którzy pod przewodem Teodora Negrisa ogłosili pierwszą "konstytucję": Porządek Prawny Wschodniej Grecji Łądowej (Νομική Διάταξις της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος). Turcy ponownie zdobyli miasto (1825), które ostatecznie poddali w 1829 Dimitriosowi Ipsilandisowi.

Santa Maura – Lefkada (stgr. Λεύκας, ngr. Λευκάδα), jedna z Wysp Heptanezu.

Saradena – (Σαρανταίνα), region i szczyt (1.923 m) w górach Oksja (Οξύ) w powiecie Ftiotyda.

Scalanuova – przedmieście Smyrny.

Scio – nazwa wyspy Chios, nadana jej w okresie rządów Genui (1304–1566).

Selino – Selino (Σέλινο), region na Krecie u stóp Gór Białych z twierdzą wenecką we wsi Paleochora.

Sfakie (Sphakia) – (Σφακιά, τα); trudno dostępny, górzysty historyczny rejon na Krecie (dziś w nomie Chanii); Sfakioci powstawali wielokrotnie przeciw Osmanom (ponieśli wielkie straty, zwłaszcza po powstaniu (1770)

podczas wojny rosyjsko-tureckiej, gdy na morzu Egejskim pojawiła się flota Aleksieja Orłowa); są porównywani do Maniotów i Suliotów.

Sfakterie (Spagia) –

Skiatos (Sciato) – (Σκιάθος), wyspa w archipelagu Sporad Północnych.

Skopelos (Skopolo) – (Σκόπελος), wyspa w archipelagu Sporad Północnych.

Skutari – Szkodra, miasto w Albanii północnej.

Sperchios (Sperchius) – stgr. Sperchejos (Σπερχειός), rzeka w środkowej Grecji (Ftiotyda).

Stanchio – dawna nazwa wyspy Kos (tur. Istandöy).

Suda – (Σούδα), port w zatoce Suda w regionie Chanii; dziś baza NATO.

Suli – (Σούλι), górski rejon Epiru, zamieszany przez albańskiego pochodzenia chrześcijańskich uciekinierów spod panowania Osmanów, którzy stworzyli w górach oryginalną autonomiczną wspólnotę 4 wsi (Suli, Kiafa, Awariko, Samoniwa), złożonych z kilkudziesięciu rodów (fara), takich jak m.in. Botsarisowie, Dzawelasowie, Drakosowie. Przynajmniej od XVII w. toczyli oni nieustające wojny z Osmanami, do legendy przeszły ich boje z Alipaszą, władcą Epiru, który w 1803 r. zdołał ich pokonać i zmusić do opuszczenia Suli. Część z nich schroniła się na wyspach Jońskich. Wielu służyło w armiach europejskich. W 1820 r. Alipasha oddał im ojczyste góry i Sulici wystąpili przeciw Osmanom; odegrali znaczącą rolę w powstaniu Greków, zwł. w obronie Mesolongi, pod takimi dowódcami jak Markos Botsaris, Kitsos Dzawelas czy Lambros Weikos.

T

Targowica – Targoviste, miasto nad rzeką Jałomica w Multenii, historyczna stolica Wołoszczyzny.

Tegea –

Termia (Thermia) – (Θερμιά), dziś Kitnos (Κύθνος), wyspa w archipelagu zachodnich Cyklad, między Kea i Serifos.

Trikale (Trykala) – (Τρίκαλα, τα – l.mn. r. n.), miasto w Grecji Środkowej (Tesalia), nad rzeką Pinios.

Trikieri (Trykery) – (Τρικέρη), wysepka w Zatoce Pagazytyjskiej, na krańcu półwyspu Pelion w Tesalii.

Tripoliz/z/a (Τριπολιτσά) – Tripolitsa (dziś Tripoli), siedziba paszy Morei, główna (ufortyfikowana) baza wojskowa Turków na Peloponezie. W zdobytym przez Greków w październiku 1921 mieście doszło do rzezi muzułmańskich i żydowskich mieszkańców w zemście za wymordowanie Greków podczas powstania Orłowów w 1770 r. Zginęło wówczas ponoć ok. 30.000 osób. Wojska Ibrahima paszy odbiły miasto w 1825, a w 1828 całkowicie zrównały z ziemią.

Trizini –

W

Waltos – (Βάλτος);

Wasiladi (Vasilade) – (Βασιλάδι), bezludna wysepka u wejścia do laguny Mesolongi.

Weria (Kara Veria) – (Βέρεια), miasto w Macedonii, przez Turków zwane Czarną Werią (Kara), z powodu ciemnej mgły zasnuwającej okolicę w zimowe ranki.

Wolos (Volo) – Wolos (Βόλος), miasto i port w Tesalii.

Wołoszczyzna – Walachia (Włachia), kraina położona między dolnym Dunajem a południowymi Karpatami (nazwa pochodzi od rumuńskojęzycznych Wołochów (Włachów), podzielona na dwa regiony: Muntenię (staropolskie Multany) i Oltenię. Jej stolicą był Bukareszt, a głównymi miastami Piteszti, Kraiowa, Braiła, Targowica.

Wonitsa (Woynica) – Wonitsa (Βόνιτσα), miasto nad Zatoką Ambrakijską (Etolia-Akarnania), pod rządami Wenecjan w latach 1684–1797.

Wostista (Vostizza) – w czasach osmańskich nazwa Ejo (stgr. Αἴγιον/ν), miasteczka w Achai na Peloponezie.

Wrachori (Vrachori) – (Βραχώρι), dziś Agrinio, największe miasto w Etolo-Akarnanii; wyzwolone w początkach powstania miasto zagrożone zostało przez wojska Reszyd Mehmeda Paszy (Kiutahi); mieszkańcy opuścili je i spalili, stosując taktykę "spalonej ziemi".

Z

Zagori (Zagory) – (Ζαγόρι), region w górach Pindos (Epir), liczący ponad 40 wsi; w okresie osmańskim cieszący się przywilejami i względną autonomią.

zaims i timars – system działek ziemi o wielkości zależnej od rangi (timar, ziamet, hasi), dawanych spahisom osmańskim pod uprawę w zamian za obowiązek służby wojskowej (wyposażenie i utrzymanie siebie i konia). System zaczął zanikać wraz z osłabieniem znaczenia konnicy w armii na rzecz regularnej piechoty.

Zante – Zakintos (Ζάκυνθος) – jedna z Wysp Jońskich (Heptanezu).

Zea – Kea, także Dzia (Κέα; Τζια), stgr. Keos (Κέως), najbliższa wybrzeża Attyki wyspa Cyklad.

Zituni (Zeitun) – (Ζητούνιον); średniowieczna nazwa miasta Lamia w Grecji Środkowej.

